

רשומות

הצעות חוק

ה מ מ ש ל ה

15 ביולי 2015

935

כ"ח בתמוז התשע"ה

עמוד

הצעת חוק הביטוח הלאומי (תיקון מס' 162) (תשלום גמלת סיעוד בכסף לזכאי), התשע"ה–2015 808

הצעת חוק הביטוח הלאומי (תיקון מס' 162) (תשלום גמלת סיעוד בכסף לזכאי), התשע"ה-2015

1. תיקון סעיף 225א, בחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה-1995¹ (להלן – החוק העיקרי), בסעיף 225א, סעיף קטן (ו) – בטל.

ד ב ר י ה ס ב ר

עובד זר לעמוד בחובת ההפרשות הסוציאליות לעובדו זה, באמצעות המוסד לביטוח לאומי, בדרך של ניכוי ההפרשות מגמלת הסיעוד. יצוין כי מנגנון זה טרם הופעל, מאחר שתחילתו של סעיף 225א האמור תלויה בהתקנת תקנות לפי סעיף ויא לחוק עובדים זרים, שטרם הותקנו. סעיף 225א(א) לחוק, שנוסף כאמור בתיקון מס' 147, הסמיך את שר הרווחה והשירותים החברתיים לקבוע, באישור ועדת העבודה והרווחה של הכנסת, תקנות לביצוע סעיפים 225א עד 225ג לחוק. מכוח סעיף 225א האמור, שנחקק כהוראה של קבע, הותקנו תקנות המסדירות את אופן בחירתו של הזכאי והפיקוח והקרה על זכאים אלה (ראו: תקנות הביטוח הלאומי (ביטוח סיעוד) (כללי ביצוע והסדרים בעניין בחירת הזכאי בגמלה בכסף), התשע"ד-2014 (ק"ת התשע"ד, עמ' 628)). תקנות אלה נכנסו לתוקף ביום כ"ט באדר א' התשע"ד (1 במרס 2014).

כמו כן תוקן, במסגרת תיקון מס' 147, סעיף ויג(ד) לחוק עובדים זרים, לעניין בחירתו של זכאי המבקש להעסיק עובד זר בקבלת גמלת סיעוד בכסף. כאמור, סעיפים 225א עד 225ג לחוק וסעיף ויג(ד) לחוק עובדים זרים נקבעו בתיקון מס' 147 המתואר לעיל כהוראת שעה למשך כשנה (עד יום ט' בטבת התשע"ה (31 בדצמבר 2014)). ואולם בשל התפזרות הכנסת ה-19 ביום ט"ז בכסלו התשע"ה (8 בדצמבר 2014), ובהתאם לסעיף 38 לחוק-יסוד: הכנסת, הוארך תוקף הוראות התיקון האמור עד יום י"ג בתמוז התשע"ה (30 ביוני 2015).

ההסדר שנקבע בסעיפים האמורים כהוראת שעה מיטיב עם הזכאים לגמלת סיעוד, שכן הוא מקים לזכאי זכות לבחור בין קבלת הגמלה באמצעות שירותי סיעוד הניתנים על ידי חברות סיעוד, היינו בעין, לבין קבלת הגמלה בכסף לידי, בחירה שניתנת לשינוי בלא הגבלה. מוצע על כן לקבוע סעיפים אלה כהוראות של קבע בחוק החל ביום פרסומו של החוק המוצע (למעט סעיף 225א לחוק שמוצע לקבוע את תחילתו ליום תחילתן של תקנות לפי סעיף ויא לחוק עובדים זרים כמפורט להלן בדברי ההסבר לסעיף 7).

סעיף 225א(ד) לחוק מסמיך כאמור את שר הרווחה והשירותים החברתיים לקבוע תקנות לביצוע סעיפים 225א עד 225ג לחוק, ומכוחו נקבעו כאמור תקנות לביצוע אותם סעיפים. יובהר כי עם הפיכתן של הוראות סעיפים 225א עד 225ג לחוק להוראות של קבע, ימשיכו לחול תקנות

כללי מוצע לקבוע כהוראות של קבע את הוראות סעיפים 225א עד 225ג לחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה-1995 (להלן – החוק), המאפשרות לזכאים לגמלת סיעוד לבחור אם לקבל את הגמלה בעין או בכסף, ושנקבעו בחוק הביטוח הלאומי (תיקון מס' 147 – הוראת שעה), התשע"ג-2013 (ס"ח התשע"ג, עמ' 224) (להלן – תיקון מס' 147), כהוראת שעה עד יום ט' בטבת התשע"ה (31 בדצמבר 2014). כמו כן מוצע לקבוע כהוראה של קבע את הוראות סעיף ויג(ד) לחוק עובדים זרים, התשנ"א-1991 (להלן – חוק עובדים זרים), שנקבעו אף הן כהוראת שעה כאמור, באותו תיקון, הכול כפי שיפורט להלן.

ככלל, גמלת סיעוד לפי פרק ו' לחוק ניתנת כשירות בעין, דהיינו, שווי הגמלה מועבר לידי חברות הסיעוד ואלה מספקות לזכאי את שירותי הסיעוד, בהתאם לרמת הזכאות שנקבעה לו בידי המוסד לביטוח לאומי.

באפריל 2013 הסתיימה תכנית ניסיונית שהפעיל המוסד לביטוח לאומי במשך כ-5 שנים, בכמה אזורים שקבע שר הרווחה בתקנות. במסגרת התכנית, שהופעלה מכוח חוק הביטוח הלאומי (תיקון מס' 92 – הוראת שעה), התשס"ז-2007 (ס"ח התשס"ז, עמ' 108), ניתנה לזכאים לגמלת סיעוד בדרגות הגבוהות של הזכאות (לפי סעיף 224א(1) ו-2 לחוק) – זכאים שמעסיקים בדרך כלל עובדים זרים – האפשרות לבחור בין קבלת גמלת סיעוד כשירות בעין לבין קבלתה כגמלה כספית.

לאור תוצאות מחקר אשר ליווה את תקופת הניסוי, שמסקנותיו הצביעו על שביעות רצון גבוהה בקרב הזכאים אשר בחרו לקבל את גמלת הסיעוד בכסף, נחקק באוגוסט 2013 תיקון מס' 147.

במסגרת התיקון האמור, תוקן סעיף 225א לחוק ונוספו לחוק סעיפים 225ב עד 225ג, כך שנקבע כי זכאים לגמלת סיעוד – בכל דרגות הזכאות לפי סעיף 224 לחוק, קרי גם בדרגה הנמוכה של הזכאות (סעיף 224א(1) לחוק), שהזכאים לפיה מעסיקים בדרך כלל עובדים ישראלים – יוכלו לבחור אם לקבל את הגמלה בעין או בכסף (בתנאי שניתנים לזכאי שירותי סיעוד במהלך רוב שעות היממה, שישה ימים בשבוע לפחות). עוד נקבע כי ההסדר יורחב לכל אזורי הארץ.

סעיף 225ג לחוק שנוסף במסגרת התיקון האמור, קבע מנגנון המאפשר לזכאי לגמלת סיעוד המעסיק

¹ ס"ח התשנ"ה, עמ' 210; התשע"ה, עמ' 157.

2. בסעיף 225 לחוק העיקרי, סעיף קטן (ג) – בטל.
3. בסעיף 225 לחוק העיקרי, סעיף קטן (ז) – בטל.
4. בסעיף 225 לחוק העיקרי, סעיף קטן (ב) – בטל.
5. בסעיף 232(ב1) לחוק העיקרי, המילים "בתקופת תוקפו של הסעיף האמור" – יימחקו.
6. בחוק עובדים זרים, התשנ"א-1991² (להלן – חוק עובדים זרים), בסעיף ויג(ד), תיקון חוק עובדים זרים פסקה (3) – תימחק.
7. (א) סעיפים 225 ו-225 לחוק העיקרי, כנוסחם בסעיפים 1 ו-2 לחוק זה, יחולו על גמלת סיעוד המשתלמת בעד יום פרסומו של חוק זה או לאחריה.
(ב) תחילתו של סעיף 225 לחוק העיקרי, כנוסחו בסעיף 3 לחוק זה, ביום תחילתו של תקנות לפי סעיף ויא לחוק עובדים זרים, לעניין הפקדת פיקדון על ידי יחיד המעסיק עובד זר בענף הסיעוד שלא במסגרת עסקו או משלח ידו, והוא יחול על גמלת סיעוד המשתלמת בעד אותו יום או לאחריה.
(ג) סעיף ויג(ד) לחוק עובדים זרים, כנוסחו בסעיף 6 לחוק זה, יחול על בקשה ראשונה להיתר או בקשה לחידוש היתר שהותלה, שהוגשו לפי הוראות סעיף ויג לחוק עובדים זרים, ביום פרסומו של חוק זה או לאחריה.

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 225 לחוק, דהיינו, במהלך תקופת הוראת השעה. בהתאם לכך, ובהמשך למחקר שנערך במהלך תקופת הניסוי, נאספו במהלך תקופת הוראת השעה נתונים על יישום ההסדר בידי הגוף המבצע את המחקר. משתמה תקופת הוראת השעה ומוצע כי הוראות ההסדר שנקבע בה יהיו מעתה הוראות של קבע, אין עוד צורך בסעיף קטן (ב) של סעיף 225 לחוק ומוצע על כן לבטלו.

סעיף 7 תחילתו של החוק המוצע תהיה ביום פרסומו. מוצע על כן לקבוע כי סעיפים 225 ו-225 לחוק, כנוסחם בסעיפים 1 ו-2 לחוק המוצע, יחולו על מי שמשלמת לו גמלת סיעוד ביום פרסום החוק המוצע או לאחריה. כמו כן מוצע לקבוע כי סעיף ויג(ד) לחוק עובדים זרים כנוסחו בסעיף 6 לחוק המוצע יחול על בקשה ראשונה להיתר או בקשה לחידוש היתר שהותלה, שהוגשו לפי הוראות סעיף ויג לחוק עובדים זרים ביום פרסום החוק או לאחריה.

הוראות סעיף 225 לחוק, כנוסחו בסעיף 3 לחוק המוצע, יחולו על פי המוצע רק משהותקנו תקנות לעניין הפקדת פיקדון לפי סעיף ויא לחוק עובדים זרים, והן יחולו על גמלת סיעוד המשתלמת באותו יום או לאחריה.

הביצוע שהותקנו לגביהן מכוח סעיף 225 האמור, שכאמור נחקק מלכתחילה כהוראה של קבע.

עוד יצוין, כי בתקופה שמתום תקופת הוראת השעה (שהסתיימה כאמור ביום י"ג בתמוז התשע"ה (30 ביוני 2015)) ועד יום פרסומו של החוק המוצע, ממשיכות לחול הוראות סעיפים 225 עד 225(א) לחוק כנוסחן בסעיף 1 לתיקון מס' 147, ובכלל זה התקנות שהותקנו מכוח סעיף 225(א) לחוק, על מי שבאותו מועד השתלמה לו גמלת סיעוד בכסף לפי הוראות סעיף 225 לחוק, וזאת בהתאם להוראות סעיף 5 לתיקון מס' 147.

סעיפים מוצע, מהטעמים הנזכרים לעיל בחלק הכללי 1 עד 3, של דברי ההסבר, לתקן את סעיפים 225 עד 225 ו-6 לחוק ואת סעיף ויג(ד) לחוק עובדים זרים, כך שהוראותיהם יהיו מעתה הוראות של קבע.

מוצע לתקן בהתאם לכך גם את סעיף 232(ב1) לחוק, המתייחס לתקופת תוקפו של סעיף 225.

סעיף 4 סעיף 225(ב) לחוק, שנוסף כאמור לחוק במסגרת תיקון מס' 147, קובע כי המוסד לביטוח לאומי יערוך מחקר לבחינת יישומו והשלכותיו של ההסדר שנקבע בסעיפים 225 עד 225 לחוק, במהלך תקופת תוקפו של

² ס"ח התשנ"א, עמ' 112; התשע"ה, עמ' 96.

